

Kuntaliitto ajankohtaiskatsaus

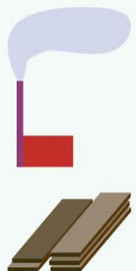

KETS-yhdyshenkilöpäivät,
7.11.2018 Pauliina Jalonen

Mihin kuntien ilmastotyö perustuu: ilmastopolitiikka

- Kansainväliset ilmastoneuvottelut
 - » Pariisin sopimus (YK:n ilmastosopimuksen 21. osapuolikokous 12.12.2015)
- EU ratifioi sopimuksen 2016 (2020-, 2030- ja 2050-tavoitteet)
- Kansalliset lait, strategiat ja ohjelmat
 - » Ilmastolaki
 - » Energia- ja ilmastostrategia, TEM
 - » Ilmastomuutoksen sopeutumissuunnitelma, MMM
 - » KAISU -Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma, YM
 - » Parlamentaarisen työryhmän väliraportti liikenteen päästövähennyksiin liittyvistä esityksistä, LVM
 - » Kuntien energiatehokkuussopimukset 2017-2025
- Kuntien ja alueiden ilmastopolitiikka

EU:lla omat päästövähennystavoitteet päästökaupalle ja sen ulkopuoliselle sektorille

Päästökauppa

sähkön- ja kaukolämmöntuotanto,
metallien jalostusteollisuus,
sellu- ja paperiteollisuus,
kemianteollisuus, lentoliikenne
ja rakennustuoteteollisuus

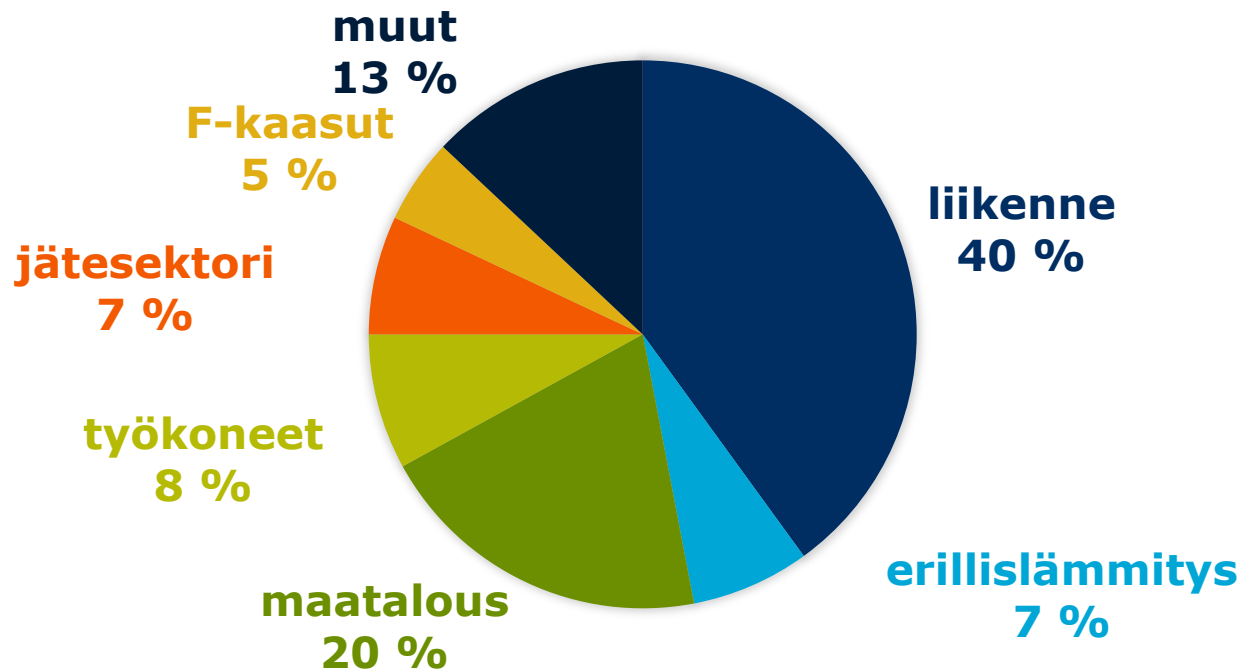
Ei-päästökauppa

liikenne, osa maatalouden päästöistä,
polttoaineitten käyttö rakennusten
lämmityksessä ja liikenteessä sekä
maatalous ja jätehuolto

ympäristöministeriö, maa- ja
metsätalousministeriö, työ- ja
elinkeinoministeriö, Ilmasto-
opas.fi.

Ei-päästökauppa eli taakanjakosektorin päästöjakauma

Luvut: KAISU
2017

Mihin kuntien ilmastotyö perustuu: vapaaehtoisuus, verkostot

Alueelliset

- Energiatoimistot (7 aluetoimistoa)
- KUUMA-kunnat, HSY, K8-kunnat...

Kansalliset

- Energiatehokkuussopimukset 2017–2025
- FISU-verkosto (8 kaupunkia)
- HINKU-foorumi (39 kuntaa)
- Kaupunginjohtajien ilmastoverkosto (6 kaupunkia)
- Kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumus (yli 100 kuntatoimijaa)
- Kuntaliiton Kuntien ilmastokampanja (55 kuntaa ja 2 kuntayhtymää)
- Motivan Ekohankintaverkosto (18 kuntaa)
- Smart & Clean (pks – isot kaupungit)

Kansainväliset

- Climate-KIC
- Energy Cities (2 kaupunkia)
- Covenant of Mayors -sitoumus (14 kuntaa ja 1 maakunta)
- EUROCITIES – Environment Forum (6 kaupunkia)
- ICLEI (14 kaupunkia)
- UBC (12 kaupunkia)

Elinvoimaa
resurssiviisaudesta

Kuntien näkyvät tavoitteet synnyttävät toimintaa

'Lappeenranta on Suomen ilmastopääkaupunki'

'Espoo Euroopan kestävin kaupunki'

'Hiilineutraali Helsinki 2035'

'Turku ensimmäinen jätteen ja päästötön kaupunki Suomessa'

'Iin kunta on Euroopan mestari ilmastotyössä'

Kaupungeilla on keskeinen rooli ilmastotavoitteen saavuttamisessa, sillä energiatuotannon ja liikenteen vaikutus ilmastoon on merkittävä. Kunnat ovat otaneet käyttöön ilmastotoimia sähköautoista aurinkovoimaloihin.

ILMASTORATKAISUT

< ILMASTORATKAISUT

**Selvitys: kunnat
valtiota
kunnianhimoisempia
ilmastotavoitteissaan
ia-toimissaan**

Ilmastonmuutos: Kasvihuonekaasujen päästöjä vähennetään yhä enemmän

Kunnat kirivät ilmasto- toimissaan

Kaupungeilla on keskeinen rooli ilmastomuutoksessa, sillä energiatuotannon ja liikenteen vaikutus ilmastopäästöihin on merkittävä. Kunnat ovat ottaneet käyttöön ilmastotoimia sähköautoista aurinkovoimaan.

Neil Karpavicius MS

KÄSIKÖLIPUJA metalliteh-
näkoulun koulun tai elintarvik-
kehuonon ohjelmasta, yhteis-
työn koulun ohjelmasta ja pyörä-
teollisuudesta, koulun ohjelmasta
ja, energiateollisuuden ohjelmasta,
tähdenaan hyödyntämisen
koulun ohjelmasta ohjelmasta
ohjelmasta.

Ennenkuulumista todetaan, ja laajasti palkallistetaan rakennus- ja, vaikka sports on maailman energianta tuotetaan edelleen fossiililla polttoaineella kuten li-

tia. Syynd oli ennen kaikkea kokenne, jonka päältä karvoit Suomessa yli 13 prosenttia. Tasa johtui liikennepoliittisista den bio-osaajan alenemisesta. Siihen kunnat eivät ole voine vaikuttaa.

Finlandin kaivu oli 10 kuukautta kutsuen pienempiä kuin Suomessa keskimäärin, korostaa harvakeen vastuullinen johtaja professori Jyri Seppälä Suomen ympäristökeskuksesta.

Verticaal aan elkaar vastgezet

Kuntaliitto sparraa, välittää tietoa, valvoo etuja

#IlmastoKunnat -toiminta

- Verkostojen välissä ja yli toimivaa
- Avoin kaikille
- Erilaisten kuntien erilaisiin tukitarpeisiin vastaaminen
- Ympäristösektorilta kuntien johtoon ja luottamushenkilöille
- Tulevaa:
 - » julki 8.10.
 - » kick-off 22.11. Kuntatalolla
 - » Covenant of Mayors –sopimuksen kansallinen työpaja 23.11 CEMRin kanssa

Mitä kunnat tarvitsevat

- Erikoiset kunnat tekevät omista lähtökohdistaan
- KL:n ilmastotyön uudistamisessa tunnistetut tarpeet
 - energiansäästö ja -tehokkuus kunnan toiminnoissa, kannustaminen energiatehokkuussopimuksiin (pienet ja keskikokoiset kunnat)
 - kohti vähähiilistä liikennettä (suuret ja keskikokoiset kunnat)
 - kestävät julkiset hankinnat ja neuvonta (kaikki kunnat)
 - kuntalaisosallistaminen (kaikki kunnat)
 - päästölaskenta (kaikki kunnat)
 - kansainvälinen näkyvyys (suuret ja keskikokoiset kunnat)
- Kuntien ympäristönsuojelun hallintokysely 2017
 - » ilmastopolitiikka nousi korkealle teemana, jossa toiminnan toteuttaminen on ollut haastavinta osaamisen ja resurssoinnin puutteiden takia

Kuntaliiton muu ilmastotyö

- **Kehittäminen ja taustaselvitykset:**
 - » Kuntien energiatehokkuussopimusten sopijaosapuoli ja markkinointi
 - » Kuntien ja maakuntien ilmastotyön tilanne -selvitykset
- **Tiedonvälitys, neuvonta ja koulutus:**
 - » Kuntien johdon, päättäjien ja toimialakohtaiset verkostot, tapaamiset, sähköpostilistat, uutiskirjeet
 - » Kestävät ja innovatiiviset hankinnat: Julkisten hankintojen neuvontayksikkö & KEINO
- **Edunvalvonta** (taustalla ilmasto- ja yhdyskuntalinjaukset):
 - » Erilaisten kuntien ilmastotyön toimintaedellytyksistä huolehtiminen (työryhmät, lausunnot, puheenvuorot, neuvottelut)
 - Esim. Kuntien keskeinen rooli kansallisten ilmastotavoitteiden saavuttamisessa noteerattu (KAISU)
 - YM ja TEM budjetti kuntien ilmastotyön vauhdittamiseen

Mikä on tärkeää yhdyskuntarakenteen kehittämisessä – Kuntaliiton hallitus linjasi 28.4.2016

- Asumisen ja yrittämisen edellytyksistä huolehtiminen
- Sujuvan arjen mahdollistaminen
- Kaikille sopivan elinympäristön turvaaminen
- **Resurssiviisaaseen yhdyskuntaan pyrkiminen**
- Talouden ja rahoituksen hallinta yhdyskuntien kehittämisessä
- Hyötyjä kaikille yhteistyöllä ja kumppanuudella

Resurssiviisaaseen yhdyskuntaan pyrkiminen

Resurssiviisaan yhdyskunnan tavoitteena on tuottaa mahdollisimman vähän ilmastomuutosta aiheuttavia kasvihuonekaasupäästöjä, toimia kiertotaloudessa, jossa materiaalit hyödynnetään ja kierrätetään tehokkaasti sekä pyrkiä globaalisti kestävään luonnonvarojen kulutukseen välttämällä ylikulutusta. Yhdyskunnissa tavoitteena on edistää ihmisten hyvinvointia, yritysten kilpailukykyä, työllisyyttä ja alueiden elinvoimaisuutta sekä aikaansaada kustannussäästöjä.

- Eheä yhdyskuntarakenne on tärkeä liikenteen ilmastovaikutusten vähentämisessä
- Tavoitteena energiatehokkaat ja energiaa säästävät kunnat
- Luonnonvaroja käytettävä säästeliäästi ja jätteet kierrätettävä tehokkaasti
- Kestävien hankintojen ja resurssiviisaiden toimintamallien kehittäminen tarpeen

Kuntaliiton EU-edunvalvonnan tavoitteet ja painopisteet

- Vuodelle 2018
 - » Joustava energiaunioni ja tulevaisuuteen suuntautuva ilmastonmuutospolitiikka
 - » Kiertotaloutta koskeva toimintasuunnitelma
- EU-puheenjohtajuuskausi syksy 2019:
 - » Ilmastonmuutos, kiertotalous ja energiapolitiikka
 - Kohti vähähiilistä taloutta, kestävyys

Hallitusohjelmataavoitteet:

Kuntien roolia ja toimintaedellytyksiä ilmastonmuutoksen torjunnassa ja kiertotalouden edistämisessä on vahvistettava. Kuntien työn vauhdittaminen edellyttää valtiolta pysyviä tuki-instrumentteja ja johdonmukaista ilmastopolitiikkaa, joiden varaan kuntien pitkäjänteinen ilmastotyö voi rakentua.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen tehtävät, vastuut ja rahoitus on selkiytettävä valtion, maakunnan, kunnan, yritysten ja kiinteistönomistajien kesken. Sopeutumisen toimenpiteille on järjestettävä kansallinen koordinaatio ja rahoitus.

Sijoittajat

Vihreät bondit

Vihreä rahoitus

Energia-
tehokkuutta

Uusiutuvaa
energiaa

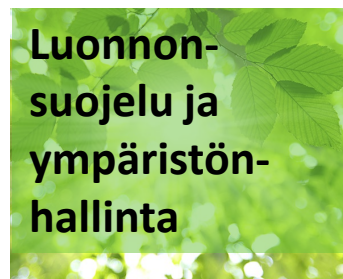
Rakennuksia

Julkista
liikennettä

Julkinen sektori

Soveltuvuus vihreiden hankkeiden joukkoon

Vihreään rahoitussalkkuun voidaan hyväksyä ympäristöhankkeita, joissa syntyy selkeitä ja mitattavia positiivisia ympäristövaikutuksia.

Esimerkkejä vihreistä hankkeista

Joensuun kaupunki / Karhunmäen ja Nepenmäen koulut	Erittäin energiatehokkaat koulurakennukset tarjoavat uudenlaisen, muunneltavan oppimisympäristön. Rakentamisessa suositaan puun käyttöä sekä haetaan kestäviä ja energiatehokkaita teknisiä ratkaisuja.
Mikkelin kaupunki / jätevedenpuhdistamo	Metsä-Sairilan jätevedenpuhdistamossa hyödynnetään uusinta tekniikkaa, minkä vuoksi jäteveden puhdistamistulos paranee huomattavasti tämän hetken ohjearvoista.
Pielavesi / Pielakoti, vanhusten palvelukoti ja keskuskeittiö	Pielaveden kuntaan rakennettavan Pielakodin energialuokka on B (138 KWhe/v/m2). Rakennukseen kuuluu palveluasumisyksikkö ja keskuskeittiö, ja sen lämmitykseen ja jäähdytykseen käytetään maalämpöä. Valaistuksessa käytetään energiatehokkaita led-valaisimia ja hyödynnetään aurinkoenergiaa.
Kotkan kaupunki / katuvalojen uusiminen	Kotkan kaupunki uusii katuvaloverkostoaan asuinalue kerrallaan vähän energiaa kuluttaviksi LED-ratkaisuiksi. Hanke etenee 400 000 euron vuosittaisin investoinnin aina vuoteen 2020 saakka. Hankkeen myötä saavutetaan 224 MWh:n vuotuiset säästöt.
Helsingin kaupungin asunnot (HEKA) / Taidemaalariakadun ja Sienakujan asuintalot	Rakennuksissa on etäohjattava järjestelmä lämpötilan ohjaamiseen. Ilmanvaihtojärjestelmien lämmön talteenoton vuosisuhde on 75 %. Led-valaistusta ohjataan läsnäolotunnistimin ja valoisuusmittauksen perusteella ja osa sähköstä tuotetaan katolla olevilla aurinkosähköpaneelilla.
Tampereen raitiotie	Raitiotie siirtää liikennettä yksityisautoilusta julkiseen. Se myös keskittää ja tiivistää kaupunkiseudun asumisrakennetta.

MRL-kokonaisuudistus

1.5.2018 – 31.12.2021

- Varmistaa monipuolisen vuorovaikutuksen
- Asiantuntemusta hyödynnetään valmistelussa

Parlamentaarinen seurantaryhmä

- pj Kimmo Tiilikainen
- vpj Hannele Pokka

- Tukee lakiuudistusta
- Ottaa kantaa päälinjauksiin
- Arvioi valmistelutyötä
- Edistää vuorovaikutusta poliittisten toimijoiden kesken
- Osallistuu yhteiskunnalliseen keskusteluun

Valmistelee lakiehdotuksen seurantaryhmän linjausten pohjalta

Sidosryhmä-foorumi

- pj Ari Ekroos

Työryhmä

- pj Helena Säteri
- vpj Ari Ekroos

Valmistelujaokset:

- Alueidenkäytön suunnittelu
- Rakentaminen
- Kaavojen toteuttaminen
- Osallistuminen ja vuorovaikutus
- Rajapinnat
- Digitalisaatio

Kutsuseminaareja, työpajoja, sähköisiä kanavia ja yhteiskehittämistä

Kuntaliiton edustajat MRL:n valmistelussa

Anne Jarva

Kehittämispäällikkö
(maankäyttö ja
kaavoitus),
Alueet ja
yhdyskunnat

- **Työryhmä**
- **Alueidenkäyttö-
jaos**
- **Osallistuminen
ja vuorovaikutus
-jaos**
- **Sidosryhmä-
foorumi**

Matti Holopainen

Kehittämispäällikkö
(mapo, kiinteistöt,
paikkatiedot)
Alueet ja
yhdyskunnat

- **Kaavojen
toteuttaminen -
jaos**
- + **Lunastuslain-
säädännön
uudistus**

Minna Mättö

Lakimies
(maankäyttö ja
rakentaminen),
Alueet ja
yhdyskunnat

- **Rakentaminen-
jaos**
- **Sidosryhmä-
foorumi**

Marko Nurmikolu

Lakimies
(ympäristö),
Alueet ja
yhdyskunnat

- **Rajapinnat-jaos**

Tommi Karttaavi

Johtaja,
tietoyhteiskunta-asiat,
Tietoyhteiskunta

- **Digitalisaatio-jaos**

KIITOS!
pauliina.jalonen@kuntaliitto.fi